

Виходить у Львові
щодня (крім неділі і
кр. кат. свят) о 5-ій
годині по полудні.

Редакція і
Адміністрація: улица
Чарнецького ч. 12.

Письма приймають ся
лиш франковані.

Рукописи
звертають ся лиш на
окреме жадане і за вло-
женням оплати поштової.

Реклямації
везапечатані вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата

у Львові в агенції
дзєвників пасажа Гавс-
мана ч. 9 і в ц. к. Ста-
роствах на провінції:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40

Поодинокє число 2 с.

З поштовою пере-
силкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90

Поодинокє число 6 с.

З Ради державної.

В дальшій дискусії дня 27 с. м. над спра-
вою відокремлення Галичини промавляв пос.
Романчук і сказав, що дивно ему видає ся,
що в часі найбільшої самоволі в Галичині та-
мошних властей адміністраційних, котрі про-
тив реформи виборчої беруть ся до найбільших
репресалій, хоче ся дати їм ще більшу власть
до рук. А мимо того ставить се внесенє пар-
тия, котра уважає себе за найбільше німецьку
і найбільше свободолюбиву. Коли в часах най-
більшого свободолюбиво руху — говорив пос.
Романчук — в часі воен наполеоньських вели-
кий поет німецький закінчив свою піснь о віт-
чині словами: „Вітчизна мусить бути більша!“
то нині батьки німецькі закінчили би ту піснь
словами: Вітчизна мусить бути менша! По ви-
даню Мадьярам на поталу 2 мільонів Німців хо-
тятъ тепер Всенімці видати 200.000 Німців в
Галичині а пізнійше мабуть 160.000 Німців на
Буковині. Видали Німців Мадьярам, щоби мати
верховодство в державі, але до того не прий-
шло. Тепер хотять видати Галичину, Букови-
ну і Дальмацію, щоби скріпити своє панованє.
Думаю однак, що відокремленє Галичини то-
му не поможе. По відокремленю Галичини ма-
ли би Німці більшість мандатів, але забувають

о тім, що й по відокремленю Галичини насе-
ленє держави не буде німецьке, а тоді межі
Німцями а Славянами вибухне так завзята бор-
ба, якої доси ніколи не бувало. В Чехії Чехи
суть без сумніву в більшості.

(Пос. Дашинський: Пізнійше прийде
до відокремлення Чехії. — Пос. Диц: Ми хо-
чемо Чехів згерманізувати!)

Пос. Романчук: Сила Німців в Ав-
стрії не на тім опирає ся, що мають більшість
в Раді державній, але на тім, що мають за-
ступників майже у всіх краях держави.

(Пос. Гавк: Дякуємо за заступників з
Буковини! — Пос. Дашинський: Чи да-
руєте може і Буковину?)

Пос. Романчук: Коли би не стапо-
влено системи земельної, лиш народну, тоді
Німці мали би своїх репрезентантів в Галичи-
ні і були би злучником межі всіма народами.
Чи можна — казав пос. Романчук — відокре-
мити якийсь край против волі краю і народу,
чи можна рішати о цілім краю виключно на
користь одной партії політичної? Коли за тим
жаданєм заявить ся навіть Коло польське, то
більшість краю єсть противна відокремленю.
Нарід руський заявив ся за реформою виборчою,
але рівночасно заявив ся і против відокремле-
ня Галичини. Нарід руський числить 3 мільони,
а з такою цифрою треба числити ся. Але та-

кож і Поляки суть противні безусловному від-
окремленю Галичини, а то не лиш польська
партія народна, але й польські демократи, що
правда не демократи національні, котрі засіда-
ють в Колі польським, але правдиві демократи,
котрі заявили ся за розширенєм автономії, а
також за відокремленєм Галичини, але аж по
переднім заведеню загального голосованя не
лиш до Ради державної, але й до Союму і ко-
ли в Галичині настане європейська а не шля-
хотська адміністрація.

Дальше жадував ся пос. Романчук на по-
літичні власти в Галичині, що уживають вой-
ська, щоби стріляти до селян, що суди в Гали-
чині допускають ся формальних провин
против законів і зазначив, що звязуване відокре-
млення Галичини з реформою виборчою може
лиш недопустити до реформи виборчої. Бесід-
ник звернув ся відтак до Німців з поважним
остереженєм, щоби голосуючи за відокремленєм
Галичини не брали на себе тяжкої одвічаль-
ности за наслідки, які можуть настати внаслі-
док відокремлення Галичини. — Русини будуть
за найцвпнїшою автономією всіх народів. Пос.
Романчук закінчив свою бесіду словами: „Хто
хоче, щоби панував спокій і порядок в Гали-
чині і в цілій державі, той мусить бути против-
ний тому внесеню“.

Пос. Брайтер заявив іменем своїм і іме-

13)

Ледами і ночами.

(З англійського — Макеа Памбергтона).

(Дальше).

Бонцо говорив то голосно і остро, то знов
загідно; але при єго словах Павло цілий по-
блід. Він бояв ся того чоловіка, котрого очи
уміли читати єго найтайнїші гадки; він почав
питати себе: „Що він довідав ся? Що він
бачив?“ — Але Бонцо, що мав все ясну ціль
перед очима, поклав по дружньому свою руку
на єго плечі і сказав:

— Будьте спокійні, Павле; я ніколи не
забуду, що ви так само честний чоловік, як
вояк. Випийте тепер свою каву і прийдіть
відтак до мене. Ми поїдемо разом до форту,
а там ще раз почуєте цілу історію.

Павло подякував єму в заклопотаню кіль-
кома словами і відійшов. Полковник глядів за
ним з задоволенєм, відтак воркнув до себе:

— Ось знов один, котрого задурило хо-
роше личко! Ну, він прийде поволі до розу-
му, але коли ні, то будемо уміли з ним пово-
дити ся. Треба буде єго як найчастійше висла-
дати до форту, а колиби ще яка тайна була
між ними обоїма, то вийде при тім на яву.

Здоволеній своїм пляном почав Бонцо
знов проходжувати ся по подвірю, між тим як
Павло ішов спїшно містом, виминаючи своїх то-
варїшів. Він не бачив ні чуж нічого, що дов-
кола него діє ся в Кронштадті. „Мариянина

увязнена!“ то були слова, які безнастанно лу-
нали в єго ушах; вояки поздоровляли єго, він
того не замічав, або забував відповідати на по-
здоровленє. Сонце в цілім своїм блеску сияло
на небі, але для него було місто заслонене тем-
нотою. Страшні гадки ворухнули єго мозок,
гадки, які відноесли ся до нещастної будуч-
ности, що дожидала Мариянну. Хвилі стрічи
бояв ся незвичайно, а передусім бояв ся за
свою відвагу, бо добре знав, що лише єго від-
вага могла би єї спасти.

Була осьма година, коли він прийшов на
умовленє з Бонцом місте. Позаяк Бонца ще
там не було, зайшов він до малої каварні, по-
ложеної коло торговельної пристани і велів со-
бі подати чаю і горівки. В каварні було бога-
то вояків і моряків, але їх розмова пересвід-
чила єго, що они не мали ніякого понятя о
тім, що стало ся. Почав розуміти, що началь-
ство хотіло удержати справу в як найбільшій
тайні; але чи то могло бути для него гірше
чи ліпше, того не знав. Пригадав собі тепер
на слова Бонца, що слідство було би неможли-
ве, коли би шпїгун помер в форті Александра.
Він знав, що они єї не убіють, але в росій-
ських вязницях є й инше оружє, від якого
може прийти смерть. Він вийшов з каварні
мучений страхом і непевністю. „Она не може
умерти!“ — сказав тихо до себе і засьміяв ся
відтак нервово з своєї власної безсилности.

Форт Александер, що має 116 вісім і де-
сятьцалевих армат єсть може найсильнїшим
з всіх сімох фортів, котрі немов острови з зе-
ліза і стали здіймають ся в полудневім кана-
лі Кронштадту. Цілий той островець утворе-

ний з граніту і має вид правильної еліпси:
на переді находять ся чотири ряди бійниць,
за котрими здоймає ся високий гранітний вал
найжений великими пушками в сталевих вежах.
Пушки батерії так уставлені, що в полученю
з батерією ч. 3 або з фортом Петра можуть
утворити перехрестний огонь і в той спосіб
зробити непроходимим той вузький а глибокий
канал, котрим мусить переплавати ворожий
корабель, аби дістати ся до Петербурга. Сере-
дина форту має цілком вигляд попури вязни-
ці і справді могла би служити за тюрму, бо
має підземні компати, до котрих ніколи не до-
ходить денне світло. Рано того дня, коли Ма-
риянну увязнено, в другій половині лютого,
тріщав і приєкав лід під бастионами форту та
грозив заглатою кораблям; але сапери пробили
дорогу для малого парохода, котрий удержу-
вав комунікацію залогі форту з містом і те-
пер тою дорогою їхав генерал Стефанович і два
офіцери єго штабу, аби відвідати молоду жен-
нину, котру так нагло увязнено досьвіта.

Павло був вже в склепеленій, камінними
мурами окруженій компаті, де мало відбути ся
переслуханє, коли увійшли разом Стефанович
з Бонцом. Генерал відповів вправді на єго по-
здоровленє, але впрочім не промовив до него
ні слова. Бонцо поглянув на Павла скоро, а
відтак займив ся своїми паперами, котрі вида-
вали ся нерозлучні з ним. Так темно було в
тій компаті, що стая підофіцера коло дверей
видавала ся привидам. Світла, які на столі
горіли, кидали жовті сяєва на лица тих, що
недалеко сиділи, і Павло замітив, що Николай
Стефанович виглядав дуже зле. Черги єго ли-

нем польської партії народної, що польське населення в Галичині уважало би відокремлене Галичини в теперішніх часах за нещастя для краю і людей. Доки нарід в Галичині не буде мати всіх прав виборчих, доки галицький Сейм знаходиться майже виключно в руках шляхти, доки ворота союму галицького і автономічних тіл суть замкнені для народу в наслідок несправедливої реформи виборчої — доти не може бути бесіди о відокремленні Галичини. Відокремлене довело би до безпримірної самоволі і припечатало би край на довгі літа. Насамперед мусять бути заведене загальне, безпосереднє, рівне і тайне право виборче до Союму, насамперед мусять бути запорука об'єктивної і безсторонньої адміністрації в Галичині, а відтак аж буде можна зайняти ся справою відокремлення Галичини, бо тоді нарід сам буде о собі рішати, чи то відокремлене єсть в його інтересі чи ні. Без такої запоруки видить бесідник в тих внесеннях лиш маневр в ціли проволікання реформи виборчої. Ви панове — казав бесідник дальше — мали перед 20 роками відокремлене Галичини в своїй програмі а не зробили нічого для здійснення тої програми, аж тепер приходите з тим.

В дальшій своїй бесіді говорив пос. Дашицький, що не дивує ся зовсім послам Шенереру і Вольфови, що они приходять з такими внесеннями; але то, що також найбільше консервативні, що т. зв. підпори держави, котрі кожде правительство могло мати для себе, що також властители великих маєлостей всіх народностей, що вірноконституційна шляхта, що панове з Кола польського стають якраз ні під прапор Шенерера, єсть видовищем достойним богів. А яке місце вибрано для порішення так важної справи? Якраз парламент привилей. То просто комічне і виглядає на кпини, коли взиває ся сей парламент до так

ця і блідість вказували на неспокій, який ним заволодів. Їго руки блукали без ціли сюди і туди, дотикали то пера то наперу, або пересували ся по голові, немов би хотіли пригладити волосє, котрого там цілком не було. Коли видавав приказ привести увязану, звучав єго голос глухо і неприродно. Віч дивив ся на наперу перед собою на столі і не глянув на увязану. Павло подав ся в глибину комнати, куди не доходило світло. Віч бачив, як Маріяна увійшла до комнати і ним заволділа майже непоборима охога приступити до неї і з нею говорити. Але розвага здержала єго вкінці від того. Віч порішив вже в душі, що має робити. Свіжий морський воздух скрішив єго на душі і тілі.

Они арештували дівчину зараз по виході сонця, аби ніхто в місті не довідав ся о тім, і тому й причина, длячого єї перевезено до форту Александра, полишила ся незвітною. З нею так спішили ся, що она ледве мала час заплести своє буйне волосє і не могла навіть взяти футра, аби забезпечити ся перед раннім холодом. Але в часі кількох годин від єї арештованя она трохи прибрала ся і Павло мусяв признати, що она ніколи не виглядала так хорошо, як саме тепер. Увійшла до понурої комнати з усміхом на устах, а в єї рухах проявляло ся щось немов розвеселене або зачудоване. Хорошу голову підняла гордо в гору, а сніжна білість єї шкіри відбивала ярко від брудно-сірого сукна плаща, який дав їй підофіцер.

— Ох! — скрикнула глумливо, коли єї приведено до стола — якже я налякала ся! І як чую ся винною!

Стефанович поглянув від своїх паперів.

— Спокій! — крикнув він остро, а в єго голосі було щось, що спонукувало до послуху. Павло дрозав за неї.

— Пані — почав Стефанович тихим голосом — не потребує вам говорити, длячого вас сюди завезено. Ви знаєте причину так добре як я.

— На жаль не знаю, пане генерале.

великого діла і ніби говорить ся: „Просимо переобразувати державу, заким вас виженемо на основі §. 14“. (Веселість) Але всенімецька бута голосить борбу расову і хотіла би все поглотити. Позаяк не можуть упорати ся з нами, то роздаровують один край за другим. Пос. Вольф говорив в Делегаціях о конечности утвореня великої полуднево-славянської держави. Длячого не хочете признати і ческого права державного? Коли би я був таким горячим патріотом як пос. Вольф, то не роздаровував би соток тисячів Німців. В німецькій програмі, котра має вже 25 літ, жадаєте панове насамперед, щоби теперішнє відношенє до Угорщини замінено на унію персональну і щоби Дальмація, Босна і Герцоговіяна були прилучені до Угорщини. Хотів би я знати, длячого тепер забуваєте о Дальмації. Коли вже роздаєте дарунки, то даруйте і Дальмацію. Але я вам скажу, длячого того не робите. На польських лавках і серед інших шляхтичів знайшли ви союзників, котрі хотять робити з вами інтриги а в Дальмації не можете нікого вишукати для своїх інтриг. Маєте в програмі знесенє §. 14, а можете бути певні, що при помочи демократичних партій, отже приятелів реформи виборчої, могли би ви то осягнути. (Вольф: Але тепер робимо відокремленє Галичини). Пос. Дашицький: Того не робите; о знесеню §. 14 нараз притихло. Щоби не іти разом з приклонниками реформи виборчої, то ви постановили утворити радше союз з Дідушицьким, Абрагамовичем і Штіркігом.

Вольф: То неправда. — Серед острої перещалки межі Всенімцями з одної а соціал-демократами з другої сторони, до котрої мішали ся ще й інші послы говорив пос. Дашицький дальше. Шенерер кричить: Най жеє чорна-жовта соціальна демократія! а Дашицький єму відповідає: Добре рикнув! — Со-

На лиці Стефановича набігли жили від гніву, але він заволодів собою.

— Не будемо о тім говорити — сказав скоро. — Коли я нині в тій комнаті з вами говорю, то роблю се в тій надії, що ви можете нам злагодити кару, на яку ви своїм злочином заслужили. Від кількох місяців пересидали ви англійському правительству в Лондоні всі вісти про Кронштадт, куди ви завдяки нашій гостинности приїхали. В посідних місяцях продали ви за гроші цаян батерії ч. 3. і вичетовили також другі цаяни, але ті завдяки нашій обережности і розвазі не вийдуть з Кронштадту. То, пані, не моя річ говорити вам, що таке поведєне єсть почесне і брудне супротив гостинности, яку ви тут стрітили. Виприйшли до нас як чужинка, а ми поводили ся з вами як з нашою землячкою. Ми вірили вам, як нашій дочці. Можлива річ, що ви не знали, який поганій і нечесний ваш злочин і що тепер схочете то направити, о скільки то в вашій силі. Коли так, то маєте до тепер нагоду і оповісте нам, звідси ви приїшли на те, аби допустити ся такого злочину, хто спонукав вас до того і хто вам помагав. Лиш сама щира правда може вам тут помочи і я надію ся тому, що ви хочби вже задля того самого нічого перед нами не укриєте.

Він перервав і поглянув на дівчину. Она вже не усміхала ся, бо єго докір, що она надживала гостинности тих, котрі єї так прихильно приймили, дуже єї діймив і до глибини потряв.

— Я не хотіла бути невдячною — скрикнула з розпущею — я не хотіла обидити нікого з тих, котрі були для мене так добрі і вічливі. Я рисувала карти і посылала їх одному приятелеви в Лондоні. Він просив мене о те і я гадала, що ви не можете мати нічого против того. То така мала річ, а Росія така сильна! О, пане генерале, ви мене за те не засудите, не будете уважати мене винною!

(Дальше буде).

цнялет др. Елленбоген: Той лайдак з переконаня нехай мовчить! — Всенімець Малік: Най живуть гузари Франц Йосифа! — Серед таких і тим подібних суперечок, докорів і злобних притяків кінчить пос. Дашицький свою бесіду і каже:

Згодимо ся навіть зараз на відокремленє Галичини, але мусяте насамперед завести в галицькій соїмі загальне, рівне, безпосереднє і тайне голосованє, але коли хочете в спілці з Дідушицьким, Абрагамовичем і кількома галицькими родинами взяти в аренду 7 міліонів Польків і Русинів а також і жидів, то не дивуйте ся, що ми на таку потвору дивимо ся, як на то заслугує. На случай, коли би внесеню тому признано пильність, хочемо перевести основно перше читанє і наведемо тоді такі подрібности, що цілий світ здивує ся, як мало розумві єсть партії, котрі завжди удають цвіт народу. Коли би пильність відкинєно, хочемо також перевести перше читанє і вже тепер протестуємо против відосланя того внесеня без читаня до якої небудь комісії.

Опісля промавляв пос. Сільва-Тарука іменем консервативної шляхти.

Вісти політичні.

Гуска депутація. — Справи парламентарні. — З Угорщини — Подї в Росію.

Нині в четвер має пос. Николай Василько представити Найяен. Павови на аудієнції депутацію Русинів з Галичини і Буковини, котра приїде нині до Відня в справі реформи виборчої.

Комісія для реформи виборчої вже уконституовала ся. Засіданє комісії відкрив по старшині пос. Абрагамович. Председателем комісії вибрано 27 голосами пос. Мархета; Штайнер одержав лиш 17 голосів. Заступниками вибрано Пльоя і Мальфатіго. Председатель комісії Мархетті зачєняє ся до противників реформи виборчої. Комісія ухвалила відбувати засіданє кожного втірка і пятниці по повнім засіданю палати а в середі і четверги від год. 10 рано до 1 і від 3 до 6 пополудни. По оживленій дебаті позволено, щоби вступ на засіданя мали також і етенографи.

Підчас голосованя над внесенєм посла Шенерера о відокремленю Галичини усунули ся від голосованя: о. Пастор, Грек, Ротгер, Опидо, Поточек, Рошковский, Добошицький, Шаер, Ствергня, о. Влазовский, о. Жигулінський, Войтиа, Бомба і Даньяк. Не були присутні в парламенті: Волод. Гнївош і Раппапорт. Міністра дра Пентака не було підчас голосованя в палаті. Пос. Петелєнц був в Браківі з причини недуги в родині, а пос. Длужанський, Русин, котрий належав до полуднево-славянського клубу, але виступив з него задля якогось непорозуміння, голосував за пильністю.

Pest. Lloyd подав деякі подрібности з послідної ради угорських міністрів під проводом Цісаря. Монарх відкриваючи засіданє, завізвав міністрів, щоби они зовсім отверто і щиро висказали свою думку, бо того вимагає поважне положєнє. Крістоффі, Ляній і міністер говведів заявили єя за розписанєм виборів в конституційнім речєнці, а всі прочі спротивились тому. Они мотивували своє становище тим, що тепер вже вертають урядники до своїх обовязків; коли би однак при нових виборах побідила знову коаліція, то дисципліна межі урядниками ослабла би знову. Єго Вел. Цісар

Головна

Агенція дневників і оголошень

у Львові

Пасаж Гавсмана число 9.

приймає

пренумерату на всі дневники

краєві і заграничні

по цінах оригінальних.

Особистий

кредит

для урядників, офіцерів, учителів і т. п. Самостійне щадливе і кредитове товариство першого загального союзу урядників австрійсько-угорської монархії уділяє урядникам, офіцерам, учителям, священикам і т. п. особистого кредиту під умовами, котрі беручим позички уlepsнюють сплату без клопотів і безусловно з інших жерел на так само користних умовах не можуть бути уділені. На жаль суть случаи досить часті, що потребуючі кредиту грядуть за допомогою анонімних анонсів посередників, котрі застерігають собі на письмі гонорарі і провізії, а за те тим, що стараються о позичку, подають тільки адресу союзного товариства урядників або якого иншого товариства кредитового. В той спосіб накладає собі стараючий ся о кредит копоти, скорше чим знає, чи і де дістануть жадану позичку. Урядники, офіцери і т. п. зроблять добре у власнім інтересі, коли скоро потребують кредиту, з повним довірем удадуть ся до центрального зариду

Першого загального Союзу урядників

Wien I., Wipplingerstrasse 25,

де їм безплатно уділять ся ближших інформацій.

БІЛЕТИ ІЗДИ

на всі залізничі

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Головна агенція дневників

СТ. СОКОЛОВСКОГО

у Львові, пасаж Гавсмана ч. 9,

приймає пренумерату і оголошення до всіх дневників краєвих і заграничних.

До „Народної Часописи“ і „Газети Львівської“ може приймати оголошення виключно лиш ся агенція.